

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญเติบโต การศึกษาช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข ทรัพยากรมนุษย์นั้นถือได้ว่าเป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะความเจริญก้าวหน้าของประเทศจะเกิดขึ้นและดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้หลายมาตรา เช่น มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 14) มาตรา 46 ระบุว่าบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 15) มาตรา 81 ระบุว่ารัฐต้องจัดการศึกษา อบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 25) มาตรา 289 ระบุว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 116)

สาระในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีผลทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาในพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีการปฏิรูปใน 2 ส่วน คือ ส่วนแรกปฏิรูปโครงสร้างและระบบการศึกษา ได้แก่ การบริหารงานอย่างเป็นเอกภาพ ปรับโครงสร้างระบบบริหาร บริหารแบบมีส่วนร่วม องค์กรต่าง ๆ มีบทบาทในการบริหาร การศึกษา และกระจายอำนาจด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหาร ทั่วไปจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ส่วนที่สองปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สาระสำคัญในส่วนของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจและเป็นภารกิจหลักของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่ง รายละเอียดของการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ได้กำหนดไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 – 30 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินการจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดการเรียนรู้การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ได้สัดส่วนสมดุลกัน ส่งเสริมให้เกิดรักการอ่านและเกิดการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงงามและพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา สนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่และทุกเวลา มีการจัดการ ประเมินผลผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน มีการจัดให้มีหลักสูตรแกนกลางและ หลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2542, หน้า 12 – 16) เป็นต้น

เป้าหมายของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา ส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้ อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และให้สังคมมี

บทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 5)

หลักสูตรเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษา และการศึกษาเป็นกระบวนการอันสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะของบุคคลในสังคม ดังนั้นเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป การจัดการศึกษาก็ควรจะปรับเปลี่ยนตามสภาพของสังคม แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาและผลการศึกษาพบว่า วิกฤติที่สำคัญของการศึกษาไทยคือ การใช้หลักสูตรเดียวกันทั่วประเทศย่อมไม่สัมพันธ์กับชีวิตที่เป็นอยู่ของเด็ก เด็กจำใจต้องเรียนรู้สิ่งที่ไกลตัว ไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันจึงทำให้ไม่เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง ไม่สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตละเลยต่อมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ในท้องถิ่น และแม้ว่าปัจจุบันนี้หลักสูตรแกนกลางจะกำหนดเป็นหลักการไว้ว่า “ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง” แต่ก็มักจะไม่ค่อยบรรลุตามเจตนารมณ์ที่วางไว้แม้ในอดีตและปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะโดยข้อเท็จจริงสภาพแวดล้อม สภาพสังคมและธรรมชาติของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างและความหลากหลายค่อนข้างสูง เนื้อหาสาระและรายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดจากส่วนกลางจึงไม่สามารถสนองความต้องการเฉพาะดังกล่าวของแต่ละท้องถิ่นได้ (รัชชัย ชัยจิรฉายกุล, ปราณี สังฆะตะวรรณ และประภาพรณ เอี่ยมสุภานิต, 2545, หน้า 7) หลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้การศึกษามีคุณภาพ เป็นการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับบริบทของสังคม สภาพแวดล้อมนั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และนอกจากนี้ยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี การประกอบอาชีพ การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบต่อไป

นอกจากนี้การจัดการศึกษาที่คืบหน้าจะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่ช่วยในการส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มตามศักยภาพของตน ให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างอิสระบนพื้นฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของตนเองและสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการจัดการศึกษาที่ดียังต้องมีความสอดคล้องเหมาะสมเกื้อกูลต่อชีวิตจริง สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของชุมชนและสังคมเพราะชุมชนเป็นทั้งกลุ่มคนที่ติดต่อสัมพันธ์กัน มีรากฐานความเชื่อ ความคิดและวิถีการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อและแนวทางการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สรศักดิ์ วรอินทร์, 2545, หน้า 4)

เมื่อพิจารณาแนวคำเนิการดังกล่าวพบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาต่างก็ให้ความสำคัญและมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้ท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาหรือโรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นของตนเอง เพื่อให้

สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นสถานศึกษานั้นตั้งอยู่ ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตที่แท้จริงในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง

จังหวัดสระแก้ว เป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทยโดยแยกออกจากจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว มีที่มาจากชื่อสระน้ำโบราณในพื้นที่อำเภอเมืองสระแก้วซึ่งมีอยู่ 2 สระในสมัยธนบุรี ประมาณปี พ.ศ. 2323 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อครั้งทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกเป็นแม่ทัพยกไปตีประเทศเขมร (ราชอาณาจักรกัมพูชา) ได้แะพักบริเวณสระแก้วทั้งสองแห่งนี้ กองทัพได้อาศัยน้ำจากสระใช้สอย จึงได้ขนานนามสระทั้งสองว่า “สระแก้ว สระขวัญ” และได้นำน้ำจากสระทั้งสองแห่งนี้ใช้ในการประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา โดยถือว่าเป็นน้ำบริสุทธิ์ และจังหวัดสระแก้วนี้ยังเป็นท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การดำเนินชีวิตที่มีความหลากหลายที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบันซึ่งมีความน่าสนใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์อย่างยิ่ง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว, 2542, หน้า 1 – 3)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ จังหวัดสระแก้ว เพื่อตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบันและเพื่อใช้ในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนี้ได้กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ไว้ 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ซึ่งองค์ความรู้ทั้ง 5 สาระนี้กรมวิชาการได้จัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) ในสาระการเรียนรู้ความรู้ว่า “ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของจังหวัดและภาคที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ในประเทศไทย และภูมิภาคใกล้เคียงในโลก” (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 18) ดังนั้นนักเรียนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นชั้นแรกของช่วงชั้นที่ 2 จึงควรได้เรียนรู้สาระเกี่ยวกับจังหวัดเป็นอันดับแรก ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรท้องถิ่นนี้ให้เกี่ยวข้องกับจังหวัดสระแก้ว เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน อันจะนำไปสู่ความรัก ความภาคภูมิใจตลอดจนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้ดำรงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความสำคัญของการทำวิจัย

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
2. ผู้ที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว จะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวัดสระแก้วยิ่งขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตต่อไปได้อย่างเหมาะสม
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ขอบเขตของการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จังหวัดสระแก้ว จำนวน 4,194 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านตาหลังใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 2 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 26 ชม.
4. เนื้อหาที่นำมาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นเนื้อหาเรื่องจังหวัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Hilda Taba กำหนดเป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตร มีกิจกรรมดำเนินการ 7 ประการคือ
 - 1.1 วินิจฉัยความต้องการ
 - 1.2 การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะ
 - 1.3 การเลือกเนื้อหา

- 1.4 การจัดลำดับเนื้อหา
- 1.5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
- 1.6 การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้
- 1.7 การกำหนดแนวทางการประเมินผล
2. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
3. การทดลองใช้หลักสูตร
4. การปรับปรุงหลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและหลักสูตรแกนกลาง

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการของท้องถิ่น การอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว หมายถึง หลักสูตรที่มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับจังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยกำหนดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและเกื้อกูล เหมาะสมต่อชีวิตจริงของนักเรียนในท้องถิ่น อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ความรัก ความผูกพัน ความภาคภูมิใจต่อท้องถิ่นของตน

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรว่ามีคุณภาพและประสิทธิภาพ คุณค่า ความเหมาะสม ความสอดคล้องกันอย่างไรเพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ในหลักสูตรและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณาว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- ผลการสร้างหลักสูตรโดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ประเมินหลักสูตรมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปจาก 5 ระดับ ถือว่าหลักสูตรนั้นมีคุณภาพเหมาะสมนำมาใช้ได้

- ผลการทดลองใช้หลักสูตร นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติที่ดีต่อจังหวัดสระแก้ว โดยพิจารณาจากคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อจังหวัดสระแก้ว หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่มี ต่อจังหวัดสระแก้ว ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เจตคติต่อจังหวัดสระแก้ว หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นในทางที่ดีของนักเรียนที่มี ต่อจังหวัดสระแก้ว ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสระแก้ว

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เรียน หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

แบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสระแก้ว หมายถึง แบบวัดความรู้สึก ความคิดเห็นในทางที่ดี ของนักเรียนที่มีต่อจังหวัดสระแก้ว จากการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัด สระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น